

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ
КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з науково-методичної та навчальної
роботи

О. Б. Жильцов
2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ ОБРАЗОТВОРЧОГО
МИСТЕЦТВА

для студентів спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація»
освітнього рівня першого (бакалаврського)
освітньої програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво»

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 10.41/18
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)
«   » 20 18 р.

Київ – 2018

Розробник:

Школьна Ольга Володимирівна, завідувач, професор кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладач:

Школьна Ольга Володимирівна, завідувач, професор кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол № 8 від «30» серпня 2018 р.

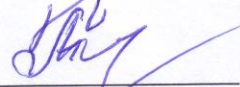
Завідувач кафедри образотворчого мистецтва О.В.Школьна

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво»

«___» _____ 2018 р.

Гарант освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво» Г. В. Кузьменко

Робочу програму перевірено
«___» _____ 2018 р.

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи А. О. Таранник

Пролонговано:

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) (_____) (ПІБ), «___» 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) (_____) (ПІБ), «___» 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) (_____) (ПІБ), «___» 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) (_____) (ПІБ), «___» 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристики дисципліни за формами навчання		
	денна	заочна	
Вид дисципліни	обов'язкова		
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська		
Загальний обсяг кредитів/годин	5/150		
Курс	2		-
Семестр	3	4	-
Кількість змістових модулів з розподілом:	1	1	-
Обсяг кредитів	3	2	-
Обсяг годин, в тому числі	90	60	-
Аудиторні	42	28	-
Модульний контроль	3	2	-
Семестровий контроль	-	30	-
Самостійна робота	42	-	-
Форма семестрового контролю	-	Екзамен	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – ознайомлення студентів спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» з основними еволюційними фазами світового мистецтва та архітектури, їх історією, теорією та практикою.

Завдання навчальної дисципліни спрямовано на формування у студентів базових знань з історії образотворчого мистецтва та архітектури, оволодіння фаховою понятійно-категоріальною сферою.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми спеціальності формуються загальні та фахові компетентності:

Загальні компетентності	ЗК 1	Світоглядна: знання предметної області і розуміння специфіки професії; усвідомлення рівних можливостей з гендерних питань; здатність діяти з соціальною відповідальністю і громадянською свідомістю; здатність бути критичним та самокритичним.
	ЗК 2	Громадянська: здатність діяти на підставі етичних суджень; здатність працювати у команді; уміння мотивувати людей і досягати спільних цілей; здатність до конструктивної взаємодії з іншими людьми незалежно від їх походження та особливостей культури при вирішенні питань будь-якого рівня складності; відповідально ставитися до своїх завдань і

		обов'язків.
	ЗК 4	Інформаційна: здатність знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел, використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.
	ЗК 6	Самоосвітня: здатність до самонавчання та самоосвіти як умови професійного самозростання та самовдосконалення.
	ЗК 7	Універсальна: здатність самостійно виявляти, висувати й вирішувати проблеми, планувати та розподіляти час; здатність застосовувати знання на практиці, приймати обґрунтовані рішення; готовність адаптуватися і діяти у нових ситуаціях, виявляти і брати на себе ініціативу, підтримувати та зміцнювати дух підприємництва, об'єктивно здійснювати самооцінку та оцінювати якість роботи інших.
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	ФК 1	Організаційна: здатність до організації та проведення творчих заходів мистецького спрямування; готовність до самостійної розробки та реалізації авторських проектів у галузі художньої діяльності; здатність до співпраці з митцями та фахівцями інших спеціальностей в організації та виконанні оригінальних творчих проектів у складі групи.
	ФК 2	Естетико-культурологічна: здатність до естетизації середовища та активної участі у соціокультурному житті; здатність виявляти художні знання, які відображають видову специфіку та взаємодію візуальних мистецтв; здатність до формування сучасного художньо-творчого мислення, застосування набутих знань на практиці.
	ФК 6	Практична: здатність застосовувати здобуті знання на практиці, розв'язувати складні задачі в галузі виставкової, галерейної, мистецької, викладацької діяльності

3. Результати навчання за дисципліною

Студент повинен знати:

- «стильовий календар», відрізнити один стиль від іншого за сукупністю ознак;
- основні мистецькі пам'ятки різних епох;
- місцезнаходження найвідоміших творів мистецтва світу;
- види та жанри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва;
- основний блок мистецтвознавчої термінології.

вміти:

- розрізнити за сукупністю стильових ознак твори різних майстрів;
- відрізнити мистецькі епохи одну від іншої;
- аналізувати твори різних мистецьких стилів та епох;

- використовувати при створенні орнаментальних мотивів, ескізів костюму, створенні власних творів знання з історії мистецтва.

Програмні результати навчання:

ПРН 1	Здатність діяти в соціумі з урахуванням світоглядних орієнтирів інших членів суспільства, організувати самостійне навчання і працю.
ПРН 2	Здатність усвідомлювати власну причетність до традицій і цінностей національної культури, спрямовувати власну творчість на актуальні проблеми соціуму, дотримуватися етичних принципів у професійній діяльності.
ПРН 3	Володіння методами міжособистісних комунікацій, дотримуючись норм толерантності. Здатність до творчого та професійно-ділового спілкування із застосуванням фахової термінології.
ПРН 4	Володіння знаннями в галузі сучасних інформаційних технологій, здатність застосовувати їх у професійній діяльності.
ПРН 5	Здатність здійснювати мистецьку та культурно-просвітницьку діяльність.
ПРН 6	Здатність до навчання та самостійної науково-дослідної діяльності
ПРН 7	Знання сучасних наукових досягнень, в тому числі у міждисциплінарній галузі, здатність вести самостійну дослідницьку діяльність у галузі мистецтва на базі отриманих знань з фахових дисциплін
ПРН 8	Уміння брати на себе функції лідера у колективі, організовувати роботу художніх колективів, виконувати оригінальні творчі проекти, проводити майстер-класи, дискусії на мистецьку тематику.
ПРН 9	Уміння використовувати характерні особливості художньо-образної мови різних видів та жанрів візуального мистецтва мистецтва, розуміння зв'язків образотворчого мистецтва з іншими видами мистецтва, природним і культурним середовищем життєдіяльності людини.
ПРН 10	Уміння генерувати та втілювати нові оригінальні ідеї для досягнення творчих цілей. Готовність підвищити рівень власних професійних компетентностей, вивчати досвід роботи провідних зарубіжних та українських митців.
ПРН 12	Уміння працювати з великим обсягом інформації, здатність її аналізувати та критично оцінювати.
ПРН 15	Володіння фаховою термінологією, методами та прийомами професійної діяльності, здатність відповідати за результати своєї праці.
ПРН 16	Знання етичних, соціальних норм та прав людини, готовність до професійної діяльності у соціокультурному житті.
ПРН 17	Здатність взаємодіяти з оточуючим соціальним середовищем, будувати партнерські стосунки на засадах толерантності, взаємоповаги та співтворчості.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль I. Історія образотворчого мистецтва та архітектури XIX століття							
Вступ. Цоф, ампір і романтизм в європейському мистецтві.	6	2					4
Реалізм як напрям в мистецтві Європи XIX століття	4	2					2
Стильовий «календар» XIX і початку XX століття	8	2	2				4
Розвиток інтер'єру і моди впродовж XIX – початку XX століття. Неорококо, неокласицизм	8	2	2				4
Бідермайер в окремих видах мистецтва	8	2		2			4
Академізм в європейському живописі	6	2					4
Історизм, боз-ар і «стиль Альгамбра» в архітектурі Європи	8	2	2				4
Еклектика і «високе» декоративно-ужиткове мистецтво XIX століття	8	2		2			4
Прерафаеліти та рух «Мистецтва і ремесла» в Англії	8	2		2			4
Імпресіонізм у французьких живописі та скульптурі	8	2		2			4
Декаданс і символізм у мистецтві	6	2		2			2
Постімпресіонізм і фовізм у французькому живописі	6	2		2			2
<i>Модульний контроль</i>	6						
<i>Разом</i>	90	24	6	12			42
Змістовий модуль II. Історія мистецтва та архітектури початку XX ст.							
Модерн і початки модернізму в мистецтві	4	2	2				
Ар деко	4	2	2				
Експресіонізм і кубо-футуризм	2	2					
Муралізм	4	2		2			
Авангард і абстракціонізм	2	2					
Конструктивізм	2	2					
Супрематизм і бойчукізм	2	2					
Сюрреалізм	2	2					
Соцреалізм і декоративний натуралізм	2	2					
Здобутки Баугаузу в Європі та Америці	4	2		2			
<i>Модульний контроль</i>	2						
<i>Разом</i>	30	20	4	4			
<i>Підготовка та проходження контрольних заходів</i>	30						
<i>Усього</i>	150	44	10	16			42

5. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Історія мистецтва XIX ст.

Лекція (2 год.). Цоф, ампір і романтизм в європейському мистецтві.

Перехідні форми мистецтва межі XVIII–XIX століть. Сентименталізм як основа для романтизму в пушкінську добу. Криза ампіру й поширення нових мистецьких зрушень в Європі. Романтизм у мистецтві та історизм в архітектурі XIX століття.

Література основна: 1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 11, 12

Література додаткова: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 13, 14, 18, 19, 24

Тема 2. Реалізм як напрям в мистецтві Європи XIX століття

Лекція (2 год.). Реалізм як творчий метод у мистецтві другої половини XIX століття. Протиставлення реалізму романтизму. Барбізонська школа та основні представники реалізму. Відмінності реалізму від академізму, передрікання натуралізму.

Література основна: 1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 11, 12

Література додаткова: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 13, 14, 18, 19, 24

Тема 3. Сильовий «календар» XIX і початку XX століття

Лекція (2 год.). Намагання створення комунікативно середовища в навчанні образотворчому мистецтві. Розробка ефективних засобів ІКТ. Налагодження тимчасових та стійких комунікацій.

Семінарське заняття (2 год.).

1. Окреслити сутність цоффу, сентименталізму, ампіру, бідермайєру, романтизму, академізму, реалізму, історизму, боз-ару в європейському мистецтві.
2. Опрацювати теоретичний й ілюстративний матеріал до семінарського заняття.
3. Розробити презентації (за темою).

Література основна: 1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 11, 12

Література додаткова: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 13, 14, 18, 19, 24

Тема 4. Розвиток інтер'єру і моди впродовж ХІХ – початку ХХ століття. Неорококо, неокласицизм

Лекція (2 год.). Доба ХІХ – початку ХХ століття в інтер'єрі, костюмі, декоративно-ужитковому мистецтві. Повернення «зворотніх» стилів. Мода на неорококо і неокласицизм у пошуках «великого стилю» епохи.

Семінарське заняття (2 год.).

1. Дослідити еволюцію інтер'єрів і моди ХІХ – початку ХХ століть.
2. Опрацювати теоретичний й ілюстративний матеріал до семінарського заняття.
3. Розробити презентацію (за темою).

Література основна: 1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 11, 12

Література додаткова: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 13, 14, 18, 19, 24

Тема 5. Бідермайер в окремих видах мистецтва

Лекція (2 год.). Відображення стильового напрямку бідермайер в образотворчому та декоративно-ужитковому мистецтві близько 1815–1848 рр. Інтер'єри ув стилістиці бідермаєру, орієнтовані на потреби «маленької людини».

Практичне заняття (2 год.)

1. Дослідити художню специфіку стильового напрямку бідермайєр.
2. Опрацювати візуальний матеріал, необхідний для виконання практичного завдання.
3. Розробити проект інтер'єру в стилістиці бідермайєру.

Література основна: 1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 11, 12

Література додаткова: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 13, 14, 18, 19, 24

Тема 6. Академізм в європейському мистецтві

Лекція (2 год.). Сутнісні основи академізму. Французький академізм, англійський вікторіанський академізм, російський академізм. Основні представники європейських центрів академізму.

Література основна: 1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 11, 12

Література додаткова: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 13, 14, 18, 19, 24

Тема 7. Історизм, боз-ар і стиль «Альгамбра» в архітектурі Європи

Лекція (2 год.). Різновиди еkleктики в архітектурі ХІХ століть. Неоготика, боз-ар (суміш ренесансу і бароко), неоренесанс, псевдоруський стиль, «Альгамбра» (іспано-мавританський стиль).

Семінарське заняття (2 год.).

1. Дослідити художні особливості течій історизму в архітектурі ХІХ століття.
2. Опрацювати теоретичний і візуальний матеріал, необхідний для виконання семінарського завдання.
3. Розробити візуальну «абетку» першоелементів одного з різновидів історизму (за темою).

Література основна: 1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 11, 12

Література додаткова: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 13, 14, 18, 19, 24

Тема 8. Еkleктика і «високе» декоративно-ужиткове мистецтво ХІХ століття

Лекція (2 год.). Розвиток промислового мистецтва і початки протодизайну упродовж другої половини ХІХ століття. Високохудожні зразки скла, фарфору, художнього металу, меблів, текстилю.

Практичне заняття (2 год.).

1. Дослідити художньо-образні особливості високомистецьких творів дпм ХІХ століття.
2. Опрацювати візуальний матеріал, необхідний для виконання практичного завдання.
3. Розробити «атлас» орнаментики ХІХ ст. (за темою).

Література основна: 1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 11, 12

Література додаткова: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 13, 14, 18, 19, 24.

Тема 9. Прерафаеліти та рух «Мистецтва і ремесла» в Англії

Лекція (2 год.). Прерафаеліти в історії образотворчого мистецтва. Рух «Мистецтва та ремесла» і ранні вияви декадансу. Творчість О. Бердслея.

Практичне заняття (2 год.).

1. Дослідити художні особливості творчості прерафаелітів.
2. Опрацювати візуальний матеріал, необхідний для виконання практичного завдання.
3. Виконати художній твір в стилістиці декадансу (за темою).

Література основна: 1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 11, 12

Література додаткова: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 13, 14, 18, 19, 24

Тема 10. Імпресіонізм у французьких живописі та скульптурі

Лекція (2 год.). Імпресіонізм та пуантелізм у французькому живописі кінця XIX ст. Скульптура О. Родена, Е.-А. Бурделя, А. Майоля і нове салонне мистецтво Парижу.

Практичне заняття (2 год.).

1. Дослідити художні особливості імпресіонізму
2. Опрацювати візуальний матеріал, необхідний для виконання практичного завдання.
3. Виконати копію твору імпресіоністів (за темою).

Література основна: 1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 11, 12

Література додаткова: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 11, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 23, 24

Тема 11. Декаданс і символізм у мистецтві

Лекція (2 год.). Декаданс як світоглядна основа містичного символізму. Провідні майстри російського й українського декадансу й символізму.

Практичне заняття (2 год.).

1. Дослідити художні особливості декадансу та символізму.
2. Опрацювати візуальний матеріал, необхідний для виконання практичного завдання.

3. Розробити есе з іконографії символізму (за темою).

Література основна: 1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 11, 12

Література додаткова: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 13, 14, 18, 19, 24

Тема 12. Постімпресіонізм і фовізм у французькому живописі

Лекція (2 год.). Творчість П. Гогена, В. ван Гога, А. Тузуз-Лотрека, П. Сезанна в контексті розвитку нових течій образотворчого мистецтва кінця XIX століття. Французький фовізм кінця XIX – початку XX століття.

Практичне заняття (2 год.).

1. Дослідити художні особливості постімпресіонізму і фовізму.
2. Опрацювати візуальний матеріал, необхідний для виконання практичного завдання.
3. Виконати авторський твір в стилістиці постімпресіонізму або фовізму (за темою).

Література основна: 1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 11, 12

Література додаткова: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 13, 14, 18, 19, 24, 25

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ ІКТ

Тема 13. Модерн і початки модернізму в мистецтві

Лекція (2 год.). Ліберті, сецесія, сецесіон, югендстиль, невізантійський стиль, неруський стиль, ар нуво як регіональні варіанти модерну.

Семінарське заняття (2 год.).

1. Дослідити художні особливості модерну.
2. Опрацювати візуальний матеріал, необхідний для виконання практичного завдання.
3. Виконати авторський твір (рисунок фасаду будівлі) в стилістиці модерну (за темою).

Література основна: 1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 11, 12

Література додаткова: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 12, 13, 14, 18, 19, 20, 24

Тема 14. Ар деко

Лекція (2 год.). Джаз-модерн, стиль близько 1925 року, стиль Ріц, стиль Крайслера та інші версії ар деко в образотворчому мистецтві та архітектурі Європи й Америки.

Семінарське заняття (2 год.).

1. Дослідити художні особливості ар деко.
2. Опрацювати візуальний матеріал, необхідний для виконання практичного завдання.
3. Виконати авторський твір (проект вітражу) в стилістиці ар деко (за темою).

Література основна: 1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 11, 12

Література додаткова: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 12, 13, 14, 18, 19, 20, 24

Тема 15. Експресіонізм і кубо-футуризм

Лекція (2 год.). Видатні майстри експресіонізму та кубо-футуризму в європейському образотворчому мистецтві. Творчість Е. Мунка, О. Новаківського. П. Мондріана, П. Пікассо.

Література основна: 1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 11, 12

Література додаткова: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 13, 14, 15, 18, 19, 24, 27

Тема 16. Муралізм

Лекція (2 год.). Муралізм в мексиканському образотворчому мистецтві. «Декларація революційного синдикату працівників техніки й мистецтва». Творчість митців Д. Ривери, Х. К. Ороска, Д. А. Сикейроса, К. С. Мериди.

Практичне заняття (2 год.).

1. Дослідити художні особливості мексиканського муралізму.
2. Опрацювати візуальний матеріал, необхідний для виконання практичного завдання.
3. Виконати авторський твір (проект мозаїчного панно) в стилістиці муралізму (за темою).

Література основна: 1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 11, 12

Література додаткова: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 13, 14, 18, 19, 24

Тема 17. Авангард і абстракціонізм

Лекція (2 год.). Авангардистські пошуки в мистецтві початку ХХ століття й творчість В. Кандинського. Нефігуративне мистецтво та його основні представники.

Література основна: 1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12

Література додаткова: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 13, 14, 18, 19, 24

Тема 18. Конструктивізм

Лекція (2 год.). Конструктивізм як новий великий стиль ХХ століття. Творчість О. Родченка, В. Татліна, В. Єрмилова. 5 принципів Ле Корбюзьє в архітектурі конструктивізму.

Література основна: 1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12

Література додаткова: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 13, 14, 18, 19, 24

Тема 19. Супрематизм і бойчукізм

Лекція (2 год.). Твори К. Малевича, І. Чашніка, М. Суєтіна, О. Екстер, П. Ковжуна виконані в річищі супрематизму. Творчість М. Бойчука від паризького «Renovation Byzantine» до українського монументалізму.

Література основна: 1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12

Література додаткова: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 13, 14, 18, 19, 24

Тема 20. Сюрреалізм

Лекція (2 год.). Символізм та дадаїзм як джерела появи «над реалізму». Фрейдизм і основи психоаналізу в творчості сюрреалістів. Творчість Х. Арпа. Живопис, графіка і проекти С. Далі, скульптура А. Джакометті.

Література основна: 1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12

Література додаткова: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 13, 14, 18, 19, 22, 24

Тема 21. Соцреалізм і декоративний натуралізм

Лекція (2 год.). Соцреалізм як творчий метод в образотворчому мистецтві. Декоративний натуралізм у творчості митців декоративно-ужиткового мистецтва.

Література основна: 1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12

Література додаткова: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 13, 14, 18, 19, 24

Тема 22. Здобутки Баугаузу в Європі та Америці

Лекція (2 год.). Досягнення митців Баугаузу у декоративно-ужитковому мистецтві, початках промислового дизайну та архітектурі в Європі, Ізраїлі та Америці. Творчість найбільш визначних представників.

Література основна: 1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12

Література додаткова: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 13, 14, 18, 19, 24

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	12	12	10	10
Відвідування семінарських занять	1	3	3	2	2
Відвідування практичних занять	1	6	6	2	2
Відвідування лабораторних занять	1	Не передбачено навчальним планом			
Робота на семінарському занятті	10	3	30	2	20
Робота на практичному занятті	10	6	60	2	20
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	Не передбачено навчальним планом			
Виконання завдань для самостійної роботи	5	12	60	-	-
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Разом		-	196	-	79
Максимальна кількість балів:		275			
Розрахунок коефіцієнта:		275: 60=4,58			
Екзамен:		40			

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

З метою ґрунтовного вивчення дисципліни завдання самостійної роботи складають презентації з вибраних тем у таблиці.

№ зп	Тематичний розділ	Зміст завдання	Години на виконання, передбачені ТП	Академічний контроль, форма підготовки	Бали
Змістовий модуль I. ІСТОРІЯ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ ХІХ СТОЛІТТЯ					
1	Вступ. Цопф, ампір і романтизм в європейському мистецтві.	<i>Докладне опрацювання теми</i>	4	Підготовка словничка термінів / есе	5
2	Реалізм як напрям в мистецтві Європи ХІХ століття	<i>Докладне опрацювання теми</i>	2	підготовка доповіді (презентації)	5
3	Стильовий «календар» ХІХ і початку ХХ століття	<i>Докладне опрацювання теми</i>	4	підготовка доповіді (презентації)	5
4	Розвиток інтер'єру і моди впродовж ХІХ – початку ХХ століття. Неорококо, неокласицизм	<i>Докладне опрацювання теми</i>	4	підготовка доповіді (презентації)	5
5	Бідермайер в окремих видах мистецтва	<i>Докладне опрацювання теми</i>	4	підготовка доповіді (презентації)	5
6	Академізм в європейському живописі	<i>Докладне опрацювання теми</i>	4	підготовка доповіді (презентації)	5
7	Історизм, боз-ар і «стиль Альгамбра» в архітектурі Європи	<i>Докладне опрацювання теми</i>	4	підготовка доповіді (презентації)	5
8	Еклектика і «високе» декоративно-ужиткове мистецтво ХІХ століття	<i>Докладне опрацювання теми</i>	4	підготовка доповіді (презентації)	5
9	Прерафаеліти та рух «Мистецтва і ремесла» в Англії	<i>Докладне опрацювання теми</i>	4	підготовка доповіді (презентації)	5
10	Імпресіонізм у французьких живописі та скульптурі	<i>Докладне опрацювання теми</i>	4	підготовка доповіді (презентації)	5
11	Імпресіонізм у французьких живописі та скульптурі	<i>Докладне опрацювання теми</i>	2	підготовка доповіді (презентації)	5
12	Постімпресіонізм і фовізм у французькому живописі	<i>Докладне опрацювання теми</i>	2	підготовка доповіді (презентації)	5
Всього:			42		60

Критерії оцінювання рівня виконання завдань для самостійної роботи:

1. своєчасність виконання;
2. повнота обсягу виконання;
3. якість виконання;
4. самостійність виконання;
5. виявлення ініціативності;
6. виявлення творчого підходу.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль проводиться у формі модульної контрольної роботи з урахуванням уніфікованої системи оцінювання навчальних досягнень студентів.

Критерії оцінювання модульного контролю наведено у таблиці.

Критерії оцінювання	К-ть балів
<ul style="list-style-type: none"> • володіє теоретичними знаннями та практичними вміннями на високому рівні, що підтверджується відповіддю на питання контрольної роботи; • продемонстрував здатність робити висновки й обґрунтовувати свою позицію на основі проведених спостережень.	21 – 25
<ul style="list-style-type: none"> • володіє теоретичними знаннями та практичними вміннями на достатньо високому рівні, що підтверджується відповіддю на питання контрольної роботи; • продемонстрував здатність робити висновки на основі проведених спостережень.	17 – 20
<ul style="list-style-type: none"> • володіє теоретичними знаннями та практичними вміннями на достатньому рівні, що підтверджується відповіддю на питання контрольної роботи, з допущенням певних помилок; • продемонстрував недостатні уміння обґрунтовано і самостійно робити висновки на основі проведених спостережень.	13 – 16
<ul style="list-style-type: none"> • студент в цілому виявив посередній рівень знань, умінь, що підтверджується відповіддю на питання контрольної роботи; • продемонстрував посередні уміння обґрунтовано і самостійно робити висновки на основі проведених спостережень	9 – 12
<ul style="list-style-type: none"> • студент виявив лише мінімально можливий допустимий рівень знань, умінь, що підтверджується відповіддю на питання контрольної роботи; • продемонстрував неготовність грамотно і самостійно робити висновки на основі проведених спостережень	5 – 8
<ul style="list-style-type: none"> • студент виявив незадовільний рівень знань, умінь, що підтверджується відповіддю на питання контрольної роботи; • продемонстрував невміння послідовно, грамотно і самостійно висновки на основі проведених спостережень	1 – 4

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль навчальним планом відповідно до освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво» передбачений у IV семестрі та проводиться у письмовій формі.

Критерії оцінювання семестрового контролю

Впевнено пояснити та описати мистецтвознавчі терміни, розміщені в п.1 екзаменаційних білетів. Розтлумачити та детально їх описати – **10 балів;**

Продемонструвати глибоке знання теоретичних мистецтвознавчих основ різних періодів мистецтва, розміщених в п.2 екзаменаційних білетів. Розкрити їх сутність та важливість для аналізу творів мистецтва – **10 балів;**

Проаналізувати художній твір з точним визначенням виду мистецтва, жанру, техніки, стилю, а також стисло, але точно, описати ідею, зміст, визначити основні композиційні прийоми та мистецькі якості – **10 балів;**

Володіння професійною мовою, завершеність роботи, викладення висновків по кожному пункту – **10 балів.**

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю і екзамену

1. Дати визначення терміну «Мегалітичні споруди». Пояснити на прикладі відомих архітектурних пам'яток.
2. Пояснити терміни «менгір», «дольмен», «кромлех». Розкрити різницю в їх тлумаченні у зв'язку з призначенням артефактів.
3. Розкрити художні особливості дрібної пластики у вигляді «палеолітичних Венер». Пояснити, з яких матеріалів виконувалась подібна скульптура і на яких територіях.
4. Розкрити сутність терміну «Первісне мистецтво». Дати визначення та охарактеризувати на прикладі відомих творів.
5. Розкрити сутність наскельного мистецтва. Охарактеризувати творчий спадок художників Альтамірської печери.
6. Пояснити термін «Мистецтво Стародавнього світу». Розкрити тлумачення на прикладах відомих творів мистецтва.

7. Пояснити визначення терміну «Мистецтво Стародавнього Єгипту». Навести кілька прикладів творів давньоєгипетського мистецтва.
8. Визначити поняття «ступінчаста піраміда». Пояснити, кому належала найвідоміша ступінчаста піраміда Єгипту. Охарактеризувати особливості її художнього образу.
9. Пояснити трактування поняття «комплекс пірамід в Гізі». Надати визначення поняттям «піраміда», «погребальний комплекс», «усипальниця».
10. Дати визначення періодизації давньоєгипетського мистецтва. Надати приклади найбільш відомих пам'яток окремих царств.
11. Надати характеристику канонів образотворчого мистецтва Стародавнього Єгипту. Навести приклади найбільш відомих персонажів та символів з давньоєгипетських творів живопису.
12. Визначити сутність поняття «каа» у стародавніх єгиптян. Пояснити, звідки бере начало муміфікація Стародавнього Єгипту.
13. Дати визначення термінам «ушебті», «канопа». Назвати ім'я фараона, гробниця якого не була розграбована, завдяки чому ми маємо повне уявлення про давньоєгипетське мистецтво.
14. Дати визначення терміну «Великий сфінкс» та пояснити роль жука-скарабея та ока «Ра» у мистецтві стародавнього Єгипту.
15. Дати визначення термінам «мастаба», «урей» в мистецтві. Навести приклади творів.
16. Пояснити, що означає ім'я «Нефертіті». Розтлумачити, як називалась нова столиця Єгипту під час правління Ехнатона, і з чим були пов'язані зміни в мистецтві під час правління цього фараона.
17. Пояснити, що таке «стела Нормера» в давньоєгипетському мистецтві. Навести найвідоміші приклади давньоєгипетської скульптури.
18. Розтлумачити поняття «фаюмський портрет». Дати визначення техніці «енкаустика».

19. Дати визначення поняттю «Сім чудес світу». Назвати найвідоміші пам'ятки Стародавнього світу з семи чудес світу, які збереглися до сьогодення.
20. Дати загальну характеристику поняттю «Мистецтво Месопотамії». Пояснити, що таке «процесія до воріт богині Іштар».
21. Дати визначення поняттю «Вавілонська вежа». Охарактеризувати специфічні композиційно-планувальні особливості «висячих садів Семіраміди».
22. Дати загальну характеристику поняттю «зіккурат». Пояснити різницю між художньо-планувальними особливостями пірамід та зіккуратів.
23. Дати визначення поняттю «шумеро-аккадська скульптура». Пояснити, чим відрізняється трактування «Стели Хаммурапі» від «Стели Нармера».
24. Дати загальну характеристику терміну «Крито-мікенське мистецтво». Пояснити, якими є його характерні особливості.
25. Дати загальну характеристику орнаментально-образній системі егейського мистецтва. Навести приклади найбільш відомих сюжетів фресок і оздоблення кераміки.
26. Визначити особливості ордерної системи Стародавньої Греції. Проаналізувати еволюцію грецьких ордерів, порівняти з типами колон Стародавнього Єгипту.
27. Розтлумачити поняття «Ансамбль афінського акрополю». Охарактеризувати його основні споруди.
28. Охарактеризувати поняття «Парфенон», назвати архітектора та скульптора цієї будівлі. Визначити художні особливості їх творчості.
29. Дати визначення поняттям «ритон», «амфора», «ойнохойя». Пояснити сутність кожного із зазначених.
30. Розкрити особливості давньогрецького живопису по кераміці як виду мистецтва. Визначити жанри. Пояснити специфіку та властивості художньої мови, назвати живописні техніки.

31. Дати визначення «хрісо-елефантінній техніці». Пояснити, у яких пам'ятках мистецтва ця техніка застосовувалась.
32. Розкрити особливості античної скульптури як виду мистецтва. Визначити жанри, пояснити специфіку та властивості художньої мови, назвати скульптурні техніки.
33. Пояснити особливості давньогрецької архітектури як виду мистецтва. Визначити її типи. Розкрити питання організації просторового середовища людини засобами архітектури.
34. Дати визначення, що таке «атланти» і «кори» («каріатиди»). Описати твори «Венера Мілоська», «Дискобол», «Ніка Самофракійська».
35. Окреслити сутність понять «піксіда», «амфора», «урна», визначити різновиди їх оздоблення. Пояснити специфіку давньогрецького вазопису та його значення для розвитку людства.
36. Розкрити особливості періодизації мистецтва Стародавньої Греції. Пояснити його специфіку та значення для розвитку людства.
37. Розтлумачити художні особливості архітектурного комплексу в Дельфах. Пояснити його специфіку призначення.
38. Розкрити особливості мистецтва античного Риму. Визначити жанри давньоримського портрету.
39. Назвати періодизацію древнеримського мистецтва, охарактеризувати особливості його архітектури за періодами.
40. Дати визначення поняттям «акведук», «віадук». Розкрити специфіку інженерно-будівельних конструкцій римських терм.
41. Охарактеризувати «Колізей» як пам'ятку архітектури. Пояснити, у чому полягали його архітектурні особливості.
42. Дати визначення, що таке «катакомбне мистецтво». Пояснити, які види творчості розвивались ранніми християнами.
43. Пояснити, що означає поняття «тогатус». Розтлумачити, чому вовчиця вважалася у Давньому Римі священною твариною.

44. Охарактеризувати художні особливості «Пантеону». Пояснити, у чому полягала його конструктивно-планувальна особливість.
45. Пояснити, що таке «іконоборчий період». Дати роз'яснення, коли він розпочався та у чому полягала його шкода для мистецтва.
46. Розкрити сутність візантійського мистецтва. Пояснити, де знаходилась столиця Східної Римської імперії.
47. Назвати найбільш відомий храм Візантії. Пояснить, якими мозаїками він був прикрашений.
48. Охарактеризувати пам'ятку візантійського мистецтва в Дафні. Пояснити, що таке іконографія.
49. Назвати відомий храм Салоніків. Пояснити, які ікони збереглися на Афоні.
50. Дайте визначення мистецькому ансамблю храму в Кахріє Джамі. Охарактеризувати його художні особливості.
51. Пояснити зміни понять «Царград», «Константинополь», «Стамбул». Дайте роз'яснення, коли Візантія була захоплена турками й які були наслідки для Софії Константинопольської.
52. Розкрити образну складову орнаментальних мотивів візантійського мистецтва. Визначити періодизацію візантійського мистецтва.
53. Охарактеризувати художню специфіку монастирського ансамблю Хозіас Лукас. Назвати, які з середньовічних держав успадкували напрацювання візантійців у галузі мистецтва й архітектури.
54. Дати визначення поняттям «мистецтво Меровінгів» і «мистецтво Каролінгів». Уточнити їх періодизацію.
55. Охарактеризувати поняття «романське мистецтво». Дати визначення його регіональним проявам.
56. Розтлумачити термін «готичне мистецтво». Назвати його характерні риси в архітектурі та живописі.
57. Дати характеристику архітектурному ансамблю Нотр дам де Парі. Уточнити, до якого стилю належить ця пам'ятка.

58. Дати визначення поняттю «мистецтво Південного Ренесансу». Назвати періодизацію та основні школи.
59. Пояснити, що таке «дученто». Назвати твори найбільш відомих художників доби Проторенесансу.
60. Пояснити, що таке «триченто». Назвати твори найбільш відомих художників доби раннього Відродження.
61. Пояснити, що таке «кватроченто». Назвати твори найбільш відомих художників доби високого Відродження.
62. Пояснити, що таке «чинквеченто». Назвати твори найбільш відомих художників доби пізнього Відродження.
63. Розтлумачити термін «мистецтво Північного Відродження». Назвати найбільш відомих майстрів та їх твори.
64. Пояснити сутність терміну «перспектива». Дати характеристику творчості Брейгеля Молодшого.
65. Пояснити термін «лісирування». Охарактеризувати творчість Лукаса Кранаха.
66. Розкрити сутність понять «дереворит», «суха голка». Охарактеризувати творчість Дюрера.
67. Пояснити, що означає «число Пі», «числа Фібоначчі» у мистецтві. Охарактеризувати творчість Брейгеля та Босха.
68. Пояснити, кого вважають «титанами доби Відродження». Охарактеризувати специфіку їх творчості.
69. Пояснити, у чому полягали ідеї гуманізму й антропоцентризму в мистецтві Ренесансу. Назвати найбільш відомих архітекторів та скульпторів Італії доби Відродження.
70. Охарактеризувати поняття «маньєризм», визначити його періодизацію. Назвати провідних майстрів маньєризму й найбільш відомі їх твори.
71. Охарактеризувати поняття «фламандська школа живопису». Дати визначення творчості Рубенса, назвати найбільш відомі твори.

72. Пояснити сутність поняття «живопис старих майстрів». Охарактеризувати творчість Рембрандта.
73. Пояснити термін «малі голландці». Назвати періодизацію, найбільш відомих представників та їх твори.
74. Розтлумачити термін «бароко». Охарактеризувати його художні особливості, визначити періодизацію, провідних майстрів.
75. Пояснити терміни «єзуїтське бароко», «українське козацьке бароко», «мазепинське бароко». Визначити періодизацію, назвати провідних майстрів у живописі та графіці.
76. Розкрити сутність терміну «українське козацьке бароко» в архітектурі. Дати роз'яснення щодо періодизації, назвати провідних зодчих та їх найбільш відомі твори.
77. Розкрити сутність поняття «українське козацьке бароко» у скульптурі. Окреслити періодизацію, назвати провідних майстрів та їх найбільш відомі твори.
78. Розкрити сутність лексеми «рококо». Окреслити періодизацію, охарактеризувати відомі пам'ятки.
79. Розкрити сутність дефініції «класицизм». Назвати періодизацію, країни розповсюдження, провідних майстрів.
80. Розкрити сутність поняття «ампір». Назвати періодизацію, країни розповсюдження, провідних майстрів.
81. Розкрити сутність лексеми «бідермайєр». Назвати періодизацію, країни розповсюдження, провідних майстрів.
82. Розкрити сутність дефініції «історизм» в архітектурі. Назвати періодизацію, країни розповсюдження, провідних майстрів.
83. Розкрити сутність лексеми «реалізм». Назвати періодизацію, країни розповсюдження, провідних майстрів.
84. Розкрити сутність поняття «романтизм». Назвати періодизацію, країни розповсюдження, провідних майстрів.

85. Розкрити сутність терміну «імпресіонізм». Назвати періодизацію, країни розповсюдження, провідних майстрів живопису.
86. Розкрити сутність поняття «постімпресіонізм». Назвати періодизацію, країни розповсюдження, провідних майстрів.
87. Розкрити сутність дефініції «прерафаеліти». Назвати періодизацію, країни розповсюдження, провідних майстрів.
88. Розкрити сутність руху «мистецтва і ремесла». Назвати періодизацію, країни розповсюдження, провідних майстрів.
89. Розкрити сутність терміну «постімпресіонізм». Назвати періодизацію, країни розповсюдження, провідних майстрів.
90. Розкрити сутність дефініції «символізм». Назвати періодизацію, країни розповсюдження, провідних майстрів у живописі.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична картка дисципліни «Історія образотворчого мистецтва»

Модулі	Змістовий модуль I												Змістовий модуль II										
Назва модуля	Історія образотворчого мистецтва та архітектури XIX століття												Історія мистецтва та архітектури початку XX ст.										
Кількість балів	196 балів												79 балів										
Теорет.розділи	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	
Лекції (22 бала)	Вступ. Цоф, ампір і романтизм в європейському мистецтві (1 бал)	Реалізм як напрям в мистецтві Європи XIX століття (1 бал)	Стильовий «календар» XIX і початку XX століття (1 бал)	Розвиток інтер'єру і моди впродовж XIX – початку XX століття. Неорококо, неокласицизм (1 бал)	Бідермайер в окремих видах мистецтва (1 бал)	Академізм в європейському живописі (1 бал)	Історизм, боз-ар і «стиль Альгамбра» в архітектурі Європи (1 бал)	Еклектика і «високе» декоративно-ужиткове мистецтво XIX століття (1 бал)	Прерафаеліти та рух «Мистецтва і ремесла» в Англії (1 бал)	Імпресіонізм у французьких живописі та скульптурі (1 бал)	Декаданс і символізм у мистецтві (1 бал)	Постімпресіонізм і фовізм у французькому живописі (1 бал)	Модерн і початки модернізму в мистецтві (1 бал)	Ар деко (1 бал)	Експресіонізм і кубо-футуризм (1 бал)	Муралізм (1 бал)	Авангард і абстракціонізм (1 бал)	Конструктивізм (1 бал)	Супрематизм і бойчукізм (1 бал)	Сюрреалізм (1 бал)	Соцреалізм і декоративний нагналізм (1 бал)	Здобутки Баугаузу в Європі та Америці (1 бал)	
Семинарські та практичні заняття 130 балів+13 балів)			Стильовий «календар» XIX і початку XX століття (10+1 бал)	Розвиток інтер'єру і моди впродовж XIX – початку XX століття. Неорококо, неокласицизм (10+1 бал)	Бідермайер в окремих видах мистецтва (10+1 бал)		Історизм, боз-ар і «стиль Альгамбра» в архітектурі Європи (10+1 бал)	Еклектика і «високе» декоративно-ужиткове мистецтво XIX століття (10+1 бал)	Прерафаеліти та рух «Мистецтва і ремесла» в Англії (10+1 бал)	Імпресіонізм у французьких живописі та скульптурі (10+1 бал)	Декаданс і символізм у мистецтві (10+1 бал)	Декаданс і символізм у мистецтві (10+1 бал)	Модерн і початки модернізму в мистецтві (10+1 бал)	Ар деко (10+1 бал)		Муралізм (10+1 бал)						Здобутки Баугаузу в Європі та Америці (10+1 бал)	
Самостійна робота (60 балів)	П. 6.2. 5 б.	П. 6.2. 5 б.	П. 6.2. 5 б.	П. 6.2. 5 б.	П. 6.2. 5 б.	П. 6.2. 5 б.	П. 6.2. 5 б.	П. 6.2. 5 б.	П. 6.2. 5 б.	П. 6.2. 5 б.	П. 6.2. 5 б.	П. 6.2. 5 б.											
Види контролю	Модульна контрольна робота (25 балів)												Модульна контрольна робота (25 балів)										
Разом балів: 275 (q = 4,58)																							
40 балів (екзамен)																							

8. Рекомендовані джерела

Основна література:

1. Ильина Т. В. История искусств. Западноевропейское искусство [Текст] : учебное пособие для студ. вузов, обуч. по спец. "Журналистика" / Т. В. Ильина. - Москва : Высшая школа, 1983. - 317 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірника).
2. Белкіна Е. В. Історія зарубіжного образотворчого мистецтва : навчальний посібник для студентів спеціальностей «Образотворче мистецтво» та «Дизайн» / Е. В. Белкіна ; рецензент: О. М. Олексюк, Н. Є. Миропольська. - Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2010. - 132 с. : ил. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 23 примірників)
3. Бурлака В. Історія образу. Мистецтво 2000-х [Текст] : збірник / В. Бурлака ; Фонд підтримки візуальних досліджень. - Київ : Фонд підтримки візуальних досліджень, 2011. - 205 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірника).
4. Вітлі А. Історія живопису / А. Вітлі ; ред. С. Єзерницька ; пер. з англ. О. Здір ; худож. - У. Мейер ; худож. -художник І. Макні. - Київ : Країна Мрій, 2008. - 96 с. : цв. ил. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірника).
5. Гнедич П. П. История искусств: Живопись. Скульптура. Архитектура. [Текст] : Современная версия / П. П. Гнедич. - Москва : Эксмо, 2011. - 848 с. - рус. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 2 примірників)
6. Голубець О. Мистецтво ХХ століття: український шлях / Орест Голубець ; рецензент: О. К. Федорук, Т. В. Кара-Васильєва, Г. Г. Стельмашук. - Львів : Колір ПРО, 2012. - 200 с. : ил. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірника)
7. Западноевропейское искусство второй половины XIX века [Текст] : сборник статей / заг. ред.: Б. Р. Виппер, И. Е. Данилова ; ред. Е. С. Левитин. - Москва : Искусство, 1975. - 207 с. : ил. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірника)

8. Искусство. Живопись. Скульптура. Архитектура. Графика [Текст] : книга для учителей; в 3 ч. – 4-е изд., испр. и доп. – Москва : Просвещение, 1987 – Часть 2 : Искусство Западной Европы XVII - XX веков / сост.: М. В. Алпатов, Н. Н. Ростовцев. - 4-е изд., испр. и доп. - 1988. - 286 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірника)
9. История зарубежного искусства [Текст] / ред.: М. Т. Кузьмина, Н. Л. Мальцева. - Москва : Изобразительное искусство, 1983. - 490 с. : ил. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірника)
10. Личковах В. А. Некласична естетика в культурному просторі ХХ - поч.ХХІ століть : монографія / В. А. Личковах ; рецензент: В. А. Бітаєв, Л. Т. Левчук , О. І. Оніщенко. - Київ : НАКККіМ, 2011. - 224 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірника)
11. Недошивин Г. А. Из истории зарубежного и отечественного искусства [Текст] : избранные труды / Г. А. Недошивин ; сост.: Н. Г. Недошивина, П. М. Алешковский. - Москва : Советский художник, 1990. - 304 с. - (Библиотека искусствознания) (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірника).
12. Художня культура світу : Арабо-мусульманський регіон; Африканський регіон; Індійський регіон; Далекосхідний регіон; Латиноамериканський регіон; Північноамериканський регіон : навчальний посібник / Н. Є. Миропольська, Е. В. Белкіна, Л. М. Масол, О. І. Оніщенко, Н. В. Владимірова. - 2-ге вид., стереотип. - Київ : Вища школа, 2005. - 191 с. : ил. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 26 примірників)

Додаткова література:

1. Асеев Ю. Шедевры мировой архитектуры/Ю. Асеев.– К.: Рад.школа, 1982. - 87 с.
2. Базен Ж. История истории искусств. От Вазари до наших дней/У. Бадж. – М.: Прогресс-Культура, 1994. - 528 с.
3. Бартенев И. Очерки истории архитектурных стилей/Бартенев И., Батажкова В. – М.: Изобразительное искусство, 1983. - 384 с.

4. Бенуа А. История живописи всех времен и народов/А.Бенуа. - Т.3. - Спб.: Издательский дом «Нева», 2004. - 512 с.
5. Бирюкова Н. История архитектуры: Учеб. пособие/Н. Бирюкова. - М.:ИНФА-М, 2007. - 367 с.
6. Білецький П. Мова образотворчих мистецтв/П. Білецький. - К.: Радянська школа, 1973. - 127 с.
7. Брунов Н. Очерки по истории архитектуры/Н. Брунов. - В 2-х тт. - М.: ЗАО Центрполиграф, 2003.
8. Верман К. История искусства всех времен и народов/К. Верман. - В 3-х тт. - М.: Астрель, 2001.
9. Власов В. Иллюстрированный художественный словарь/В. Власов. - СПб.: АО «Икар», 1993. - 272 с.
10. Всеобщая история искусств. - В 6-и тт. - М.: Искусство, 1960-1965.
11. Герман М. Импрессионизм/М.Герман. - СПб.: Азбука-классика, 2008. - 520 с.
12. Герман М. Модернизм/М.Герман. - СПб.: Азбука-классика, 2008. - 480 с.
13. Гнедич П. Всемирная история искусств/П.Гнедич. - М.:Современник, 1996. - 496 с.
14. Забалуева Т. История искусств. Учебник для ВУЗов/Т.Забалуева. - М.: Искусство, 2013. - 128 с.
15. Искусство XX века//Малая история искусств. - М.: Искусство, 1991. - 303 с.
16. Кабаков И., Кабакова Э. Альтернативная история искусств/И.Кабаков, Э. Кабакова. - М.:Кербер, 2008. - 256 с.
17. Клеваев В. Лекции по истории искусства/В.Клеваев. - К.:Факт, 2007. - 720 с.
18. Крючкова В. Символизм в изобразительном искусстве/В. Крючкова. - М.: Изобразительное искусство, 1994. - 272 с.
19. Любимов Л. Искусство Западной Европы/Л. Любимов. -

М.: Просвещение, 1976. - 319 с.

20. Миллер Дж. Модерн/Дж. Миллер. - М.:Астрель, 2005. - 240 с.

21. Мировое искусство. Сюрреализм/Сост. И.Мосин. – СПб.: СЗКЭО «Кристалл». - М.: ОНИКС, 2006. - 224 с.

22. Неклюдова М. Традиции и новации в русском искусстве конца XIX – начала XX века/М. Неклюдова. – М.: Искусство, 1991. - 396 с.

23. Перрюшо А. Жизнь Ренуара/ А. Перрюшо. – К.: Мистецтво, 1991. - 340 с.

24. Раздольская В. Европейское искусство XIX века/В. Раздольская. – СПб.: Азбука-классика, 2009. - 368 с.

25. Ревалд Дж. Постимпрессионизм/Дж. Ревалд. – Л.-М.: Искусство, 1962. - 436 с.

26. Станіславська К. Мистецько-видовищні форми сучасної культури/К.Станіславська. - К.: НАКККіМ, 2012. - 320 с.

27. Стернин Г. Русская художественная культура второй пол. XIX-нач. XX века/Г. Стернин. – М.: Советский художник, 1984. - 296 с.